

Process par noziedzīgi iegūtu mantu
Pirmstiesas kriminālprocesā Nr. 16870000122
K75-0352-22

LĒMUMS

Rīgā 2022. gada 6. oktobrī

Ekonomisko lietu tiesa,
tiesnese Vija Kalniņa,
piedaloties procesa virzītājam Raivim Šadrovikam, prokuroram [redacted] un ar
mantu saistītās personas [redacted] pilnvarotajam pārstāvim, zvērinātam
advokātam [redacted]
slēgtā tiesas sēdē izskatīja procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Aprakstošā daļa

[1] 2022. gada 13. septembrī Ekonomisko lietu tiesā saņemts Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB) Otrās pārvaldes Pirmās nodaļas vecākā inspektora [redacted] 2022. gada 12. septembra lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu un materiālu par noziedzīgi iegūtu mantu nodošanu izlemšanai tiesai (turpmāk – Lēmums). Lēmumā lūgts arestēto mantu – AS “ [redacted] uz cesijas pamata nodotās prasījuma tiesības uz naudas līdzekļiem [redacted] apmērā, kas uzskaitīti likvidējamās akciju sabiedrības “ [redacted] (turpmāk – [redacted]) iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [redacted], un naudas līdzekļiem [redacted] EUR apmērā, kas uzskaitīti LAS “ [redacted]” iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [redacted] – ar tiesas lēmumu atzīt par noziedzīgi iegūtu mantu, konfiscēt valsts labā un iegūtos naudas līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā.

Kriminālprocess Nr. [redacted] uzsākts 2022. gada 24. janvārī pēc Krimināllikuma 195. panta trešajā daļā, 20. panta ceturtajā daļā un 320. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm par to, ka laika periodā no 2012. gada 30. marta līdz 2015. gada 28. augustam “ [redacted]”, reģistrācijas Nr. [redacted] konts LAS “ [redacted]” izmantots, lai legalizētu noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtus naudas līdzekļus ne mazāk kā [redacted] EUR apmērā, kas, iespējams iegūti Moldovas Republikā (turpmāk – Moldova) reģistrētā uzņēmuma “ [redacted]” vadītāja [redacted] kukuļošanas rezultātā.

Lēmumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[1.1] Pirmstiesas izmeklēšanas laikā noskaidrots, ka laika posmā no 2012. gada 30. marta līdz 2018. gada 12. jūnijam, ar Moldovas politiski nozīmīgu personu [redacted] saistītu vairāku juridisko personu, tai skaitā “ [redacted]”, “ [redacted]”

[redacted] reģistrācijas Nr. [redacted] [redacted], reģistrācijas Nr. [redacted], [redacted], reģistrācijas Nr. [redacted] [redacted], reģistrācijas Nr. [redacted], [redacted], reģistrācijas Nr. [redacted], un [redacted], reģistrācijas Nr. [redacted] konti LAS [redacted]” izmantoti, lai fiktīvu darījumu aizsegā, legalizētu ārvalstīs izdarītā noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtus naudas līdzekļus.

[redacted] legalizēja noziedzīgi iegūtus naudas līdzekļus lielā apmērā, ne mazāk kā [redacted] EUR apmērā, kas iegūti kukuļņemšanas rezultātā Moldovā reģistrētā uzņēmuma [redacted] publisko iepirkumu gaitā, iesaistot savus draugus kā darījumu partnerus – [redacted] un [redacted].

Naudas līdzekļu izcelsmi, kreditora prasījumam, čaulas veidojuma [redacted] kontos [redacted]” veido no čaulas veidojuma [redacted] 2015. gada 28. maijā saņemtie finanšu instrumenti [redacted] USD vērtībā un no tiem gūtie augļi, kopā [redacted] USD. Finanšu instrumenti [redacted] [redacted] kontā iegādāti no naudas līdzekļiem, kas sarežģītas, mākslīgi pagarinātas darījumu ķēdes ietvaros saņemti šobrīd precīzi neidentificēta noziedzīga nodarījuma rezultātā un pārvietoti caur vairāku savstarpēji saistītu čaulas veidojumu kontiem LAS [redacted], ko kontrolē Moldovas politiski nozīmīga persona [redacted] un ar šo personu saistītās personas [redacted] un [redacted].

[1.2] 2022. gada 27. janvārī procesa virzītājs pieņēma lēmumu par aresta uzlikšanu mantai, LAS [redacted] klienta AS [redacted], reģistrācijas Nr. [redacted], naudas līdzekļiem [redacted] apmērā, kas izriet no kreditora prasījuma un saskaņā ar 2018. gada 13. decembra Investīciju līgumu Nr. [redacted] cesijas veidā pārņemti no [redacted].

[1.3] Ar KNAB 2022. gada 31. janvāra vēstuli AS [redacted]” tika paziņots, ka kriminālprocesā ir izteikts pieņēmums, ka manta, kurai uzlikts arests ir noziedzīgi iegūta.

2022. gada 21. martā ar mantu saistītā persona iesniegusi rakstveida paskaidrojumus. Paskaidrojumos atkārtoti skaidrots darījums starp [redacted]” un [redacted], kā arī norādīts, ka Moldovā 2015. gadā nav notikusi [redacted] kukuļošana, nav veikts arī nekāds cits noziedzīgs nodarījums, kas būtu par pamatu uzskatīt, ka [redacted]” darījumi būtu saistīti ar noziedzīgi iegūtas mantas legalizāciju. Darījumi ir ekonomiski pamatoti, tie ir veikti ierastās komercdarbības ietvaros, ir likumīgi un atspoguļojas finanšu dokumentos.

Procesa virzītājs iesniegtos paskaidrojumus izvērtēja un konstatēja, ka tie nav ticami, jo identiski paskaidrojumi jau tika sniegtas LAS [redacted] kreditora prasījuma pārbaudes gaitā, un tika atzīti par nepamatotiem.

[1.4] 2022. gada 4. martā no valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvaldes kriminālprocesā saņemtas Interpola Moldovas biroja iegūtās ziņas par to, ka [redacted] hoteikts aizdomās turamā statuss vairākos Moldovā 2020. un 2021. gadā ierosinātos kriminālprocesos, kuros tiek izmeklēta nelikumīgas mantas iegūšana īpašumā, izmantojot dienesta stāvokli, nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijās.

Tāpat no Moldovas izmeklēšanas iestādēm saņemtas ziņas par [redacted] un viņa sievai piederošajām kapitālsabiedrībām un deklarētajiem ienākumiem laka periodā no 2015. gada 31. decembra līdz 2021. gada 1. janvārim.

[1.5] Pārbaudot izmeklēšanā iegūtās ziņas, procesa virzītājs konstatēja, ka pastāv virkne noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas pazīmju, kuras atbilst vairākām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijām – finanšu līdzekļi pārvietoti caur dažādiem finanšu iestāžu kontiem dažādās jurisdikcijās, izmantoti čaulas veidojumu konti fiktīvu darījumu vajadzībām, finanšu līdzekļi tiek attālināti no to sakontējās izcelsmes vietas u.c.

Procesa virzītājs, apkopojot pirmstiesas izmeklēšanas laikā iegūtās ziņas, secināja, ka AS “” kontā esošajiem naudas līdzekļiem EUR apmērā, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme.

[2] Lēmumā norādīts, ka izmeklējamā noziedzīgā nodarījuma daudzējādā, sarežģītībā, pārbaudāmo un pierādāmo apstākļu apjoma dēļ, tuvākajā laikā kriminālprocesa Nr. nodošana prokuratūrai un tiesai nav iespējama, jo vēl nav savākts pietiekams pierādījumu kopums attiecībā uz iesaistīto personu vainu izmeklējamā noziedzīgā nodarījumā. Ņemot vērā minēto, pirmstiesas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu savlaicīgas atrisināšanas un procesa ekonomijas interesēs nolemts izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu.

[3] Tiesas sēdē procesa virzītājs uzturēja Lēmumā izteikto lūgumu par arestētās mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu un konfiscēšanu valsts labā, balstoties uz Lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

Atbildot uz tiesas uzdotajiem jautājumiem, paskaidroja, ka pamata kriminālprocesu nav iespējams nodot izskatīšanai tiesā, jo kriminālprocesā vēl ir nepieciešams nosūtīt starptautiskās tiesiskās palīdzības lūgumus.

[3.1] Uzraugošais prokurors tiesas sēdē pievienojās Lēmumā izteiktajam lūgumam.

Paskaidroja, ka kriminālprocesā noskaidrots, ka laika periodā no 2012. gada līdz 2018. gadam ar V. Jurcu saistītās personas, visticamāk, legalizējušās noziedzīgi iegūtus līdzekļus Latvijas Republikas kredītiestādē. “” kontā esošie naudas līdzekļi pārvietoti starp vairāku, savstarpēji saistītu čaulas veidojumu kontiem LAS “”, kurus kontrolē un ar viņu saistītās fiziskās personas. Izmeklēšanā ir noskaidrots, ka darījumu ķēdes ietvaros naudas līdzekļi pārvietoti starp un ar viņu saistīto fizisko personu kontrolētiem čaulas uzņēmumiem.

Papildus uzvēra, ka ir pieejama publiska informācija par to, ka Moldovā notiek izmeklēšanās darbības saistībā ar iespējamu predikatīvu noziedzīgu nodarījumu.

[3.2] Ar mantu saistītās personas AS “” pārstāvis tiesas sēdē lūdza izbeigt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Pārstāvis paskaidroja, ka viņa ieskatā, iepazīstoties ar Lēmuma saturu un lietai pievienotajiem materiāliem, neviens iestādes lēmums, dokuments vai cita informācija nenorāda uz konkrētu noziedzīgu nodarījumu Moldovā, kam ir cēloniskais sakars ar “” arestētajiem finanšu līdzekļiem EUR apmērā. Tika izteikta kritika, ka procesa virzītājs savus secinājumus balsta uz interneta meklētāja “Google” pirmajiem ierakstiem, ja tiek meklēts vārds, kā arī uz publikācijām, kuras Moldovas Nacionālais Pretkorupcijas dienests pārbaudīja un 2015. gada 3. jūlijā atzina, ka pārkāpumi nav konstatēti.

Pārstāvis arī kritizēja, ka vienīgais procesa virzītāja izmeklēšanā iegūtais pierādījums ir ziņas no Interpola Moldovas biroja, taču tajās nav norādes par saistību ar kukuļņemšanu, kā arī krimināllietā nav atzīts par vainīgu likumā noteiktajā kārtībā.

Turklāt pārstāvis puda viedokli, ka iemesls pret [] ierosinātajiem kriminālprocesiem ir valdošās varas politiska izrēķināšanās.

Pārstāvis tiesas sēdē uzturēja paskaidrojumus par “[] naudas līdzekļu izcelsmi, kas jau iepriekš sniegti kredītiestādei un procesa virzītājam, saistot vērtspapīru nodošanas darījumu ar ģenerālvienošanos par daļējas dalības “[]” pārdošanu. Izteica pārmetumus, ka procesa virzītājs nav veicis nekādas izmeklēšanas darbības, lai pārbaudītu ar mantu saistītās personas sniegtos paskaidrojumus, bet tikai paļāvies uz FID sniegto vērtējumu un secinājumiem.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, iepazinusies ar izdalītajiem materiāliem procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesas sēdē noklausījusies procesa virzītāju, prokuroru un ar mantu saistītās personas pārstāvi, atzīst, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Otrās pārvaldes Pirmās nodaļas vecākā inspektora, izmeklētāja [] lūgums par arestētās mantas – AS “[] naudas līdzekļiem kopā [] EUR apmērā, kas uzskaitīti LAS “[]” iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [] [] EUR apmērā un iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [] EUR apmērā, – atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, konfiscēšanu valsts labā un iegūto finanšu līdzekļu ieskaitīšanu valsts budžetā ir pamatots un apmierināms.

[5] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 626. panta pirmajai daļai procesu par noziedzīgi iegūtu mantu var uzsākt, ja pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka arestētā manta ir noziedzīgi iegūta un objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama vai tas var radīt būtiskus neattaisnotus izdevumus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 630. panta pirmo daļu, izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesai ir jāizlemj, vai manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs, vai kādai personai ir likumīgas tiesības uz mantu, un rīcība ar noziedzīgi iegūtu mantu.

Izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu Kriminālprocesa likuma 59. nodaļas kārtībā, tiesa nevērtē pierādījumus par personas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un nelemj par to, vai persona ir izdarījusi kriminālprocesā izmeklēto noziedzīgo nodarījumu, bet tiesai ir jāizlemj, vai mantai ir noziedzīga izcelsme, vai tā ir saistīta ar noziedzīgu nodarījumu. Šāds process ir vērsts uz mantisko jautājumu kriminālprocesā savlaicīgu un efektīvu atrisināšanu (*Satversmes tiesas 2017. gada 23. maija spriedums lietā Nr. 2016-13-01*).

[6] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124. panta sesto daļu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme (pazeminātais pierādīšanas standarts).

Procesa virzītājs arestēto mantu lūdzis atzīt par noziedzīgi iegūtu. Ja mantai ir noziedzīga izcelsme, tā jāpierāda, izmantojot Kriminālprocesa likuma 125. panta trešajā daļā noteikto fakta legālo prezumpciju (sk. *Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2021. gada 30. septembra lēmumu, lietas arhīva Nr. KA04-0706-21/18, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2021. gada 2. decembra lēmumu, lietas arhīva*

Nr. [redacted]). Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 125. panta trešajai daļai ir uzskatāms par pierādītu, ka manta, ar kuru veiktas legalizēšanas darbības, ir noziedzīgi iegūta, ja kriminālprocesā iesaistītā persona nespēj ticami izskaidrot attiecīgās mantas likumīgo izcelsmi un ja pierādījumu kopums procesa virzītājam dod pamatu pieņēmumam, ka mantai, visticamāk (nevis ārpus saprātīgām šaubām), ir noziedzīga izcelsme.

[7] Kriminālprocesa likuma 125. panta trešajā daļā paredzētās legālās prezumpcijas piemērošana ir saistīta ar mantas likumīgas izcelsmes pierādīšanas pienākuma pārņemšanu uz kriminālprocesā iesaistīto personu. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļai kriminālprocesā iesaistītai personai, kura apgalvo, ka manta nav uzskatāma par noziedzīgi iegūtu, ir pienākums pierādīt attiecīgās mantas izcelsmes likumību.

2022. gada 31. janvārī ar mantu saistītajai personai AS " [redacted] nosūtīta vēstule Nr. 1/591 "Par paziņojumu kriminālprocesā un lēmuma kopiju nosūtīšanu" (2. sēj. 7.-8. lpp.). Ar minēto vēstuli ar mantu saistītā persona informēta par mantas arestu, kā arī paziņots par pienākumu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļai un 356. panta piektajai daļai iesniegt pierādījumus par arestētās mantas izcelsmes likumību. Vēstulē izskaidrotas šādu pierādījumu nesniegšanas sekas, kas paredzētas Kriminālprocesa likuma 125. panta trešajā daļā un 126. panta 3.¹ daļā.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka AS " [redacted] " bija informēta par arestētās mantas izcelsmes likumības pierādīšanas pienākuma pārņemšanu.

[8] Ar mantu saistītā persona AS " [redacted] ", kura cesijas ceļā pārņēmusi " [redacted] " prasījumus pret [redacted] " (2. sēj. 58.-78. lpp.), paskaidrojumus un pierādījumus par arestētās mantas izcelsmi ir sniegusi kredītiestādei, pirmstiesas izmeklēšanas un procesa par noziedzīgi iegūtu mantu ietvaros.

[8.1] 2021. gada 15. janvārī ar mantu saistītā persona sniegusi atbildes uz LAS " [redacted] " informācijas pieprasījumu (1. sēj. 112.-114. lpp. un tulkojums 1. sēj. 186.-187. lpp.), kam pievienoti pierādījumi paskaidrojumu pamatošanai. Par vērtspapīriem, ko " [redacted] " saņēmusi no " [redacted] " paskaidrots, ka tas noticis saskaņā ar 2015. gada 30. aprīļa Ģenerālīgumu par biznesa kontroles pārdošanu (1. sēj. 131.-137. lpp. un tulkojums 1. sēj. 205.-211. lpp.). Minētā darījuma pamatošanai un izskaidrošanai ar mantu saistītā persona iesniegusi darījuma ekonomisko aprakstu (1. sēj. 141.-142. lpp. un tulkojums 1. sēj. 215.-216. lpp.), 2015. gada 25. augusta Pielikumu Nr. 1 (1. sēj. 143.-144. lpp. un tulkojums 1. sēj. 217.-218. lpp.), 2015. gada 28. augusta Norēķinu saņemšanas aktu (1. sēj. 125. lpp. un tulkojums 1. sēj. 199. lpp.), kā arī dokumentus, kas apliecina īpašumtiesības uz aktīviem/uzņēmumiem, biznesa novērtējumu un bilanci (1. sēj. 150.-154. lpp. un tulkojums 1. sēj. 219.-229. lpp.).

Par " [redacted] " sniegtas ziņas, ka tā vienīgais patiesā labuma guvējs un akcionārs ir [redacted], ko apliecina amatu apliecinājums (1. sēj. 115. lpp. un tulkojums 1. sēj. 189.-190. lpp.). Par [redacted] labklājības izcelsmi paskaidrots, ka viņš vairāk nekā 20 gadus ir nodarbojies ar uzņēmējdarbību, bet savus ienākumus ieguldīja Krievijas, Moldovas un Rumānijas uzņēmumos, kas darbojas loģistikas un celtniecības materiālu tirdzniecības jomā. Šo ziņu pamatošanai iesniegts [redacted] CV (1. sēj. 126. lpp. un tulkojums 1. sēj. 200. lpp.).

[8.2] 2022. gada 20. martā ar mantu saistītā persona kriminālprocesa Nr. [redacted] ietvaros procesa virzītājam sniegusi rakstveida paskaidrojumus par mantas izcelsmes

likumību (2. sēj. 30.-35. lp.). Šajos paskaidrojumos atkārtoti jau iepriekš kredītiestādei sniegtie paskaidrojumi, pievienojot tos pašus pierādījumus, kā arī papildus pausti iebildumi par lēmumā par mantas arestu izteiktajām aizdomām par [] saistību ar kukuļošanu Moldovā un pierādījumu neesamību par predikatīvo noziedzīgo nodarījumu. Lai pamatotu minētos iebildumus, iesniegts Moldovas Valsts Pretkorupcijas centra 2015. gada 3. jūlija lēmums par REI-2 reģistrēto lietu pārbaudes rezultātiem Nr. [] 20.05.2015. (2. sēj. 36.-51. lp.). Minētajā lēmumā norādīts, ka veikta pārbaude par Moldovas laikrakstā “Ziarul de Garda” 2015. gada 9. aprīlī un 27. maijā publicētiem rakstiem, kuros izteikti apgalvojumi par AS “ [] ģenerāldirektora [] darbību, un tās rezultātā secināts, ka šajās publikācijās norādītā informācija ir tikai pieņēmumi, kas nav apstiprinājušies, un nekādi pārkāpumi nav konstatējami. Tā rezultātā lēmumā piedāvāts pārtraukt lietas tālāku pārbaudi.

[8.3] 2022. gada 19. septembrī ar mantu saistītā persona procesa par noziedzīgi iegūtu mantu ietvaros tiesai iesniegusi rakstveida paskaidrojumus, kas uzturēti tiesas sēdē. Minētajos paskaidrojumos atkārtoti jau iepriekš kredītiestādei un procesa virzītājam sniegtie paskaidrojumi par arestētās mantas izcelsmi. Nekādi papildus pierādījumi par arestētās mantas izcelsmi tiesai netika iesniegti.

[8.4] Ar mantu saistītās personas sniegtos paskaidrojumus par arestētās mantas izcelsmi ir pārbaudījis un par tiem vērtējumu ir sniedzis FID, kā arī procesa virzītājs Lēmumā un tiesas sēdē.

[8.4.1] FID 2022. gada 18. janvāra atzinumā (1. sēj. 20.-28. lp.) darījumus, uz kuru pamata “ [] ” rīcība nonākuši finanšu instrumenti no “ [] ”, novērtējis kā šķietamus civiltiesiskus darījumus, kas kalpojuši kā aizsegs bez apmaksas kā “free of payment” pārveduma veikšanai. FID nav konstatējusi skaidru ekonomisko pamatojumu šiem darījumiem, secinot, ka to iespējamais mērķis ir bijis slēpt darījumā izmantoto līdzekļu izcelsmi un/vai iesaistītās personas.

[8.4.2] Novērtējot ar mantu saistītās personas sniegtos paskaidrojumus par arestētās mantas izcelsmi, procesa virzītājs Lēmumā izdarījis secinājumus par to, ka tie nav ticami, jo identiski paskaidrojumi jau tika sniegti kredītiestādei, kas to kreditora pārbaudes ietvaros atzinusi par nepamatotu. Arī FID attiecīgos paskaidrojumus bija atzinis par nepamatotiem. Līdz ar to procesa virzītājs atzinis, ka ar mantu saistītās personas iesniegtie paskaidrojumi un pierādījumi nepierāda mantas izcelsmes likumību.

[8.5] Novērtējot ar mantu saistītās personas iesniegtos paskaidrojumus un pierādījumus par arestētās mantas izcelsmes likumību, tiesa atzīst, ka tie nav pietiekami, lai dotu pamatu atzīt, ka arestētajai mantai ir, visticamāk, likumīga izcelsme.

Tiesas ieskatā ar mantu saistītā persona nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu tās sniegtos paskaidrojumus par “ [] ” akciju atsavināšanas darījuma ekonomisko pamatojumu. Nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprinātu “ [] ” biznesa novērtējumu uz 2015. gada 1. janvāri [] EUR apmērā – tiesai izdalītajos materiālos nav “ [] ” biznesa novērtējuma, nav pierādījumu par uzņēmuma īpašumā esošo nekustamo īpašumu vērtību, savukārt no Finanšu pārskata par 2015. gadu (1. sēj. 150.-154. lp. un tulkojums 1. sēj. 224.-228. lp.) izriet, ka uzņēmums gan 2014., gan arī 2015. gadā strādājis ar zaudējumiem. Tāpat nav iesniegti nekādi pierādījumi, kas sniedz ekonomisko pamatojumu bloķēšanas paketes cenas aprēķinam, vien norādīts, ka panākta attiecīga mutiska vienošanās.

Ar mantu saistītā persona ir skaidrojusi 2015. gada 30. aprīļa Ģenerāllīguma par biznesa kontroles pārdošanu struktūru un sniegusi pierādījumus par darījumā iesaistīto

uzņēmumu piederību [] un [] Tostarp iesniegti akcionāru saraksti un 2015. gada 1. aprīli (1. sēj. 146. lp. un tulkojums 1. sēj. 220. lp.) un 2016. gada 25. martu (1. sēj. 148.-149. lp. un tulkojums 1. sēj. 222.-223. lp.). Lai arī Ģenerālīgumā kā pārdevēji ir norādīti četri uzņēmumi, “[]” un “[]” nav atrodami 2015. gada 1. aprīļa akcionāru sarakstā, un šiem uzņēmumiem piederošo akciju skaits nav norādīts arī Ģenerālīgumā, kas rada šaubas par šo uzņēmumu iesaistes darījumā nepieciešamību.

Papildus tam tiesa vērs uzmanību, ka ar mantu saistītā persona nav iesniegusi nekādus pierādījumus, kas apliecinātu [] labklājības izcelsmi. Ar mantu saistītā persona ir iesniegusi [] CV, bet tas nav vērtējams kā pierādījumi, kas apstiprina ienākumu gūšanu no CV norādītajām darba vietām. Tāpat ar mantu saistītā persona nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu likumīgu izcelsmi līdzekļiem, par kuriem “[]” iegādājies vērtspapīrus, kas tika nodoti “[]”.

Arī ar mantu saistītās personas iesniegtais Moldovas Valsts Pretkorupcijas centra 2015. gada 3. jūlija lēmums nav pierādījums, kas pamato arestētās mantas likumīgu izcelsmi, turklāt tas ir novecojis un nesatur aktuālo informāciju par kriminālprocesiem, kuros tiek izmeklētas V. Jurca iespējamās noziedzīgas darbības.

[8.6] Ar mantu saistītās personas pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka bija gatavs sadarboties izmeklēšanas ietvaros un iesniegt procesa virzītājam visus nepieciešamos pierādījumus, taču procesa virzītājs nesniedza informāciju, kādi vēl apstākļi ir tuvāk jāpaskaidro. Tiesas ieskatā šādi pārmetumi procesa virzītājam nav pamatoti un nevar kalpot par attaisnojumu mantas izcelsmes atzīšanai par likumīgu uz nepilnīgu pierādījumu pamata. Pirmkārt, uz ar mantu saistīto personu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļai ir pārņemts mantas izcelsmes likumības pierādīšanas pienākums. Otrkārt, Kriminālprocesa likums neparedz procesa virzītājam pienākumu sniegt nekādas norādes ar mantu saistītajai personai par pierādījumiem, kas būtu jāiesniedz, lai pamatotu mantas likumīgu izcelsmi. Ņemot vērā minēto, tas ir pašas ar mantu saistītās personas pienākums un atbildība noteikt ticamu un pārbaudāmu pierādījumu apjomu, kas pamato tās paskaidrojumus par mantas izcelsmi.

[9] Procesā virzītājs pieņēma lēmumu par arestētās mantas, visticamāk, noziedzīgu izcelsmi ir balstījies uz vairākiem netiešiem pierādījumiem, kas liecina, ka finanšu līdzekļu kustības mērķis shēmā iesaistīto personu kontos ir saistīts ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Procesā virzītājs Lēmumu ir pamatojis ar FID atzinumu, darījumos iesaistīto uzņēmumu kontu pārskatiem, kredītiestādei sniegtajām ziņām, ar mantu saistītās personas iesniegto pierādījumu analīzi un ziņām, kas starptautiskās sadarbības ceļā iegūtas no Moldovas kompetentajām iestādēm.

Procesā virzītājs arestētās mantas izcelsmi sasaistījis ar [] iespējamām nelikumīgām darbībām Moldovā, izvirzot versiju, ka šo darbību rezultātā iegūtie naudas līdzekļi pārvietoti uz ar V. Jurcu saistītu personu kontrolē esošu čaulas veidojumu kontiem, lai tos slēptu iespējamu fiktīvu radījumu aizsegā.

[9.1] Arestētās mantas, visticamāk, noziedzīgu izcelsmi procesā virzītājs ir pamatojis ar FID 2022. gada 18. janvāra atzinumu un tajā konstatētajiem faktiem. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 133. panta pirmajai daļai FID atzinumi ir vērtējami kā pierādījumi, proti, kā kompetentās iestādes atzinums.

Atzinumā ir secināts, ka, izmantojot čaulas veidojumus, LAS " [redacted] " ir veikta ar Moldovas politiski nozīmīgu personu [redacted] ziedzīgiem nodarījumiem saistīta līdzekļu legalizācija, kur radījumu ķēdes ietvaros ar [redacted] cieši saistītas fiziskas personas [redacted] [redacted] un [redacted] izmantojot vairākus čaulas veidojumus, fiktīvu un ekonomiski nepamatotu darījumu aizsegā legalizēja, iespējams, [redacted] koruptīvu darbību rezultātā iegūtus līdzekļus. Kā galvenie apstākļi, kas pamato šos secinājumus, ir čaulas veidojumu izmantošana fiktīvos darījumos, informācija par [redacted] rēšanu aizdomās par nelikumīgu iedzīvošanos, " [redacted] " finanšu instrumentu iegādei izmantoto naudas līdzekļu izcelsme no čaulas veidojumiem sarežģītas, mākslīgi pagarinātas darījumu ķēdes ietvaros, to nodošana " [redacted] " bez atlīdzības, šķietama civiltiesiska darījuma aizsegā. Darījumu analīzes rezultāti uzskatāmi ir attēloti FID atzinumam pievienotajā shēmā (1. sēj. 32. lp.).

Procesa par noziedzīgi iegūtu mantu lietas materiālos ir izdalīti shēmā iesaistīto uzņēmumu " [redacted] ", " [redacted] ", " [redacted] [redacted] ", " [redacted] ", " [redacted] ", " [redacted] ", " [redacted] " un " [redacted] " kontu pārskati, reģistrācijas dokumenti, kredītiestādei iesniegtās anketas (1. sēj. 33.-55. lp., 2. sēj. 55.-242. lp., 3. sēj. 1.-162. lp.). Minētajos dokumentos atspoguļotās ziņas pamato FID atzinumā izdarītos secinājumus gan par naudas līdzekļu kustību šo uzņēmumu kontos, kas atvērti LAS " [redacted] [redacted] ", gan par personām, kuras kontrolē attiecīgos uzņēmumus, gan arī par šo uzņēmumu atbilstību čaulas veidojumu pazīmēm.

[9.2] Procesa virzītājs izmeklēšanas ietvaros ir pārbaudījis FID atzinumā norādītās aizdomas un ieguvis ziņas no Moldovas tiesībsargājošām iestādēm par kriminālprocesiem, kas ierosināti pret [redacted] (2. sēj. 52.-54. lp.). Saņemtas ziņas, ka Moldovas Pretkorupcijas prokuratūras 2021. gada 17. novembrī uzsākusi izmeklēšanu krimināllietā Nr. 2021960127, kurā 2021. gada 26. novembrī [redacted] atzīts par aizdomās turēto par to, ka laika posmā no 2014. līdz 2019. gadam, ieņemot publiskus amatus Moldovā, apzināti un prettiesiski ar ģimenes locekļu un trešo personu starpniecību ieguvis līdzekļus, kuru vērtība būtiski pārsniedz likumīgi iegūtus un deklarētus līdzekļus, kā arī viņš tiek turēts aizdomās par nepatiesu ziņu par mantu vai citiem ienākumiem norādīšanu deklarācijās.

Tāpat Moldovas kompetentās iestādes sniegušas ziņas, ka 2020. gada 27. jūlijā Moldovas Ģenerālprokuratūra uzsākusi izmeklēšanu krimināllietā [redacted] par iespējamu dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu 2017.-2019. gadā, kā rezultātā nodarīti zaudējumi 400 tūkstošu Moldovas leju apmēra. Šai lietai 2020. gada 7. decembrī pievienota krimināllietā Nr. [redacted] kas ierosināta par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu lielā apmērā ar ieguldījumu pakalpojumu iepirkšanu Moldovā organizētā grupā. Šajā krimināllietā 2021. gada 27. maijā V. Jurcam uzrādīta apsūdzība.

Papildus tam V. Jurcam ir aizdomās turētā status arī krimināllietā Nr. [redacted], kas uzsākta 2021. gada 10. septembrī par ārvalstu īpašuma piesavināšanos īpaši lielā apmērā, kas izdarīta, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli.

Minētajos kriminālprocesos izmeklētie noziedzīgie nodarījumi ir vērsti uz mantisku interešu aizskaršanu un ir tādi, kuru rezultātā noziedzīgā ceļā var tikt iegūta manta.

Ievērojot to, ka laika periodā no 2015. gada 31. decembra līdz 2021. gada 1. janvārim [redacted] deklarētie oficiāli ienākumi bija 1 946 414 Moldovas lejas, kā arī ierosinātos kriminālprocesus, kuros viņam ir noteikts aizdomās turētā statuss, ir pamats apšaubīt mantas,

kurās apmērs pārsniedz oficiāli deklarētos ienākumus, izcelsmes likumību un saistīt to ar iespējamām noziedzīgām darbībām.

[9.3] Ar mantu saistītās personas pārstāvis tiesas sēdē izteica iebildumus, ka procesa virzītājs nav ieguvis pierādījumus, kas ļautu sasaisīt [] un Moldovā izmeklētos noziedzīgos nodarījumus ar arestēto mantu. Tostarp nav iegūti pierādījumi par [] un [], [] un [] tuvajām attiecībām.

Tiesa atzīst, ka tieša Moldovā izmeklēto noziedzīgo nodarījumu saistība ar arestēto mantu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu nav pierādīta. Tiesai nav iesniegti pierādījumi, kas ļautu sasaisīt šos izmeklētos noziedzīgos nodarījumus ar konkrētiem maksājumiem konkrētām shēmā iesaistītām sabiedrībām.

Tomēr nevar piekrist ar mantu saistītās personas pārstāvja apgalvojumam, ka nav konstatējama nekāda [] saistība ar [], [] un [] Krimināllietas materiālos ir iegūti pierādījumi par “[]”, kurā [] ir patiesā labuma guvējs, darījumiem ar “[]”, kam savukārt ir darījumu attiecības ar [] kontrolēto “[]”, kura darījumiem ir būtiska nozīme arestētās mantas izcelsmes skaidrošanā (sk. FID ziņojumu *1. sēj. 20.-31. lp.*, darījumu shēmu *1. sēj. 32. lp.*). Turklāt no Moldovas kompetentajām iestādēm saņemtās ziņas par [] piederošajiem uzņēmumiem vai kapitāldaļām apstiprina šo personu savstarpējo saistību, jo atsevišķos uzņēmumos tās pašas vai to ģimenes locekļi ir bijuši dibinātāji (*2. sēj. 52.-54. lp.*).

Atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 5. panta 2.¹ daļai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija par tādu ir atzīstama neatkarīgi no tā, vai konstatēts, konkrēti no kura noziedzīgā nodarījuma līdzekļi ir iegūti. Līdzīgi arī Kriminālprocesa likuma 124. panta septītā daļa paredz, ka, lai pierādītu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, nav nepieciešams pierādīt, konkrēti no kura noziedzīgā nodarījuma līdzekļi ir iegūti. Līdz ar to procesa virzītāja iegūtajai informācijai par [] iesaisti iespējamās noziedzīgās darbībās nav būtiskas izšķirošas nozīmes attiecībā uz secinājumiem par arestētās mantas izcelsmi, bet tā ir vērtējama kā papildus informācija, kas pastiprina secinājumus par arestētās mantas iespējamo noziedzīgo izcelsmi un samazina arestētās mantas likumīgas izcelsmes iespējamību un ticamību. Jāuzsver, ka izmeklēšanā ir iegūts ievērojams pierādījumu kopums par darījumiem starp čaulas veidojumiem, kuri atrodas vienu un to pašu, savstarpēji saistītu personu kontrolē un kuri nespēj ar ticamiem un pārbaudāmiem pierādījumiem izskaidrot naudas līdzekļu plūsmu, kas dod pamatu secinājumiem par arestētās mantas, visticamāk, noziedzīgu izcelsmi un legalizācijas darbību veikšanu shēmā iesaistīto uzņēmumu kontos.

[9.4] Ņemot vērā minēto, novērtējot procesa virzītāja iesniegtos pierādījumus un tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka procesa virzītājs ir pierādījis arestētās mantas, visticamāk, noziedzīgu izcelsmi. Procesā virzītāja izvīzītā versija par arestētās mantas iespējamo noziedzīgo izcelsmi, ievērojot iegūtos pierādījumus, ir ticamāka par ar mantu saistītās personas versiju par arestētās mantas iespējamu likumīgu izcelsmi.

Ievērojot to, ka ar mantu saistītās personas iesniegtie pierādījumi nav pietiekami arestētās mantas likumīgas izcelsmes pierādīšanai, bet procesa virzītājs ir ieguvis pierādījumus, kas, vērtēti kopsakarā, dod pamatu pieņēmumam, ka arestētajai mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme, un liecina par to, ka ar arestēto mantu ir veiktas legalizēšanas darbības, ir konstatējami Kriminālprocesa likuma 125. panta trešajā daļā paredzētie priekšnoteikumi arestētās mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu.

[10] Arestētie finanšu līdzekļi kopā [] EUR atrodas LAS “ [] iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [] EUR apmērā un iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [] EUR apmērā. Ar LAS “ [] ” 2022. gada 28. janvāra vēstuli apstiprināta aresta lēmuma izpilde (2. sēj. 9.-11. lp.).

[11] Kriminālprocesā Nr. [] neviena cita persona savas likumiskās tiesības uz arestētajiem finanšu līdzekļiem nav pieteikusi, un nav konstatējama neviena persona, kam arestētā manta būtu atgriežama.

[12] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 356. panta otrās daļas 1. punktu pirmstiesas kriminālprocesa laikā mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu Kriminālprocesa likuma 59. nodaļas kārtībā, ja procesa virzītājam ir pietiekami pierādījumi par mantas noziedzīgo izcelsmi vai mantas saistību ar noziedzīgu nodarījumu.

Kriminālprocesa likuma 629. panta pirmā daļa paredz, ka procesu par noziedzīgi iegūtu mantu var uzsākt, ja ir pamats uzskatīt, ka arestētā manta ir noziedzīgi iegūta un objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama. Tiesa ir atzinusi, ka pierādījumu kopums, kas izdalīts procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, dod pamatu uzskatīt, ka arestētā manta ir noziedzīgi iegūta (sk. šā lēmuma 9. punktu). Kā iemesli tam, kāpēc krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama, Lēmumā norādīts tas, ka nav iegūts pietiekams pierādījumu kopums attiecībā uz iesaistīto personu vainu, kā arī izmeklējamais noziedzīgais nodarījums ir sarežģīts un pārbaudāmo apstākļu apjoms ir liels. Turklāt izmeklēšana ir saistīta ar starptautisko sadarbību. Papildus tam tiesa konstatē, ka arestētās mantas glabāšana ir saistīta ar papildus izdevumiem, kuri ir atkarīgi no arestētās mantas glabāšanas ilguma (sk. LAS “ [] ” vēstuli 2. sēj. 9.-11. lp.). Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka process par noziedzīgi iegūtu mantu ir uzsākts pamatoti.

Krimināllikuma 70.¹¹ panta ceturrtā daļa paredz, ka noziedzīgi iegūtu mantu konfiscē, ja tā nav jāatdod īpašniekam vai likumīgam valdītājam. Savukārt Kriminālprocesa likuma 358. panta pirmā daļa paredz, ka noziedzīgi iegūtu mantu, ja tās turpmāka uzglabāšana kriminālprocesa mērķu sasniegšanai nav nepieciešama un ja tā nav jāatdod īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, ar tiesas nolēmumu konfiscē valsts labā, bet iegūtos finanšu līdzekļus ieskaita valsts budžetā.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka AS “ [] ” arestētie finanšu līdzekļi ir atzīti par noziedzīgi iegūtiem, to turpmāka uzglabāšana kriminālprocesa mērķu sasniegšanai nav nepieciešama un tie nav jāatdod pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, tie ir konfiscējami valsts labā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 630. panta pirmo daļu un 356. panta otrās daļas 1. punktu, tiesa

nolēma

atzīt arestēto mantu – finanšu līdzekļus [] EUR apmērā, kas uzskaitīti LAS “ [] ” iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [] un finanšu līdzekļus [] EUR apmērā, kas uzskaitīti LAS “ [] ” iekšējās uzskaites

ierakstā Nr. [redacted] uz kuriem prasījuma tiesības cesijas ceļā no “[redacted]”, reģistrācijas Nr. [redacted], pārņēmusi AS “[redacted]”, reģistrācijas Nr. [redacted], – par noziedzīgi iegūtu, konfiscēt to un ieskaitīt Latvijas Republikas valsts budžetā.

Lēmumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 dienu laikā no lēmuma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Ekonomisko lietu tiesā.

Tiesnese

(paraksts)

V. Kalniņa

NORAKSTS PAREIZS

Ekonomisko lietu tiesas

tiesnese

V. Kalniņa

Rīgā 2022. gada 6. oktobrī

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU